

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет психології
Кафедра філософії, соціології та релігієзнавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Світова філософія як школа думки

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий) PhD

Освітньо-наукова програма: «Філософія»

Спеціальність: 033 «Філософія»

Галузь знань: 03 «Гуманітарні науки»

Форма навчання – денна, заочна

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 12 від “25” червня 2021 р.

м. Івано-Франківськ – 2021

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Світова філософія як школа думки
Викладач	Дойчик Максим Вікторович
Контактний телефон викладача	0955702451
E-mail викладача	maksym.doichyk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний, заочний, вечірній
Обсяг дисципліни	<u>3,0</u> кредити ЄКТС, <u>90</u> год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Консультації проводяться щопонеділка з 13.00 до 15.00 в ауд. 503 (Г.к.). Онлайн консультації можуть бути організовані за бажанням студентів з використанням Viber (+380955702451).
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Навчальна дисципліна «Світова філософія як школа думки» є складовою програми підготовки аспірантів спеціальності 033 Філософія. Мудрість філософського мислення передбачає не просто накопичення маси фактів, а й розуміння світу як цілісного, єдиного у своїй основі. Цінність мудрості полягає також в правильному керівництві поведінкою і способом життя людини, у гармонізації знань з життєвим досвідом людини, його устремліннями. Фахівці-філософи, роздумуючи над проблемами своєї галузі знання, повинні прагнути такого рівня ставлення до буття, який співвідноситься із поняттям «мудрість». Саме тому осмислення ключових етапів історико-філософського знання через діяльність конкретних філософів дозволить аспірантам як майбутнім науковцям засвоїти їхній досвід у пошуку відповідей на ключові філософські питання і краще підготувати себе до продуктивної творчої роботи і гідного життя. Важливою є орієнтація на формування у здобувачів наукового ступеня «доктора філософії» культури наукового мислення, високої академічної культури, усвідомлення важливості застосування філософської методології у власному науковому дослідженні. Вагоме місце при вивченні курсу займає формування евристичних навичок: орієнтація на інтеріоризацію філософсько-світоглядних принципів, важливих для успішного виконання власного наукового дослідження.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета навчальної дисципліни полягає в тому, щоб розвинути в молодих науковців цілісне та глибинне уявлення про історико-філософське знання як незамінну школу мудрості, що поставала через теоретичні відкриття конкретних мислителів, які, прагнучи досягнути ідеалу істини, наважувалися по новому підійти до розв'язання ключових філософських проблем.</p> <p>Завдання: розкрити зміст світової філософії як школи мудрості, що зводиться до великих знань про світ, людину і суспільство; проаналізувати здобутки визначних філософів у пошуку єдності істини і блага, вищого стану розумової і моральної досконалості; реконструювати поступальність філософських пошуків мислителів вищого, цілісного, духовно-практичного знання, яке досягається через духовно-життєвий пошук істини суб'єктом знання; продемонструвати близькість філософського знання до життєвого досвіду і справи розв'язання ключових наукових і суспільних проблем; допомогти успішному виконанню аспірантом дисертаційної роботи за обраною темою дослідження.</p>	
4. Загальні і фахові компетентності	
<p><i>Інтегральна компетентність:</i></p> <p>- Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі філософії, професійній діяльності, у тому числі дослідницько-інноваційній діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань, уміння їх впроваджувати в освітній і практичній діяльності.</p>	

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність критично осмислювати події та явища, використовувати філософську рефлексію для формування власної світоглядної позиції, системного наукового світогляду та загального культурного світогляду.

ЗК2. Здатність формувати дослідницьке поле власного оригінального наукового дослідження у відповідності до сучасної парадигми наукового знання.

ЗК3. Здатність виявляти евристичні можливості, межі наукової методології та використовувати релевантний дослідницький інструментарій.

ЗК4. Здатність аналізувати інформацію, подану в різних наукових джерелах, формувати на їхньому тлі власну дослідницьку позицію, представляти результати дослідження у вигляді презентацій та професійно вести наукову дискусію.

ЗК8. Здатність визначення нових перспективних напрямів наукових досліджень у галузі філософії та партнерських можливостей їхньої реалізації на основі принципу спільного блага.

ЗК9. Здатність дотримуватися професійної етики, принципів академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

Фахові компетентності:

СК1. Здатність до опанування глибинними знаннями в галузі філософії та на межі предметних галузей, зокрема засвоєння теорії та методології історико-філософського дискурсу, концептів, парадигм світової філософії.

СК2. Розуміння значення філософських концепцій в історії людства та їхньої важливості для розв'язання актуальних проблем сьогодення.

СК3. Здатність аналізувати соціокультурні явища та процеси з позиції фундаментальних етико-філософських принципів і знань, класичних та новітніх дослідницьких підходів та методів.

СК4. Здатність інтерпретувати, критично аналізувати й узагальнювати філософські тексти та їхні ідеї.

СК5. Здатність фахово дискутувати в царині філософської проблематики.

СК7. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері філософії, етики та дотичних до них міждисциплінарних напрямів, які можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з філософії та суміжних галузей.

5. Програмні результати навчання

Вивчення курсу «Світова філософія як школа думки» забезпечує такі **програмні результати навчання**:

ПР1. Знати зміст найважливіших філософсько-світоглядних проблем, основні етапи розвитку філософії, наукового знання, усвідомлювати роль філософії як культурного феномену та соціального інституту, використовувати філософську рефлексію для формування власної світоглядної позиції.

ПР2. Критично сприймати та аналізувати існуючі думки, ідеї, філософські тексти, формулювати власні гіпотези, шукати шляхи розв'язання філософських, наукових проблем.

ПР3. Виявляти основні тенденції розвитку науки й наукових досліджень у сучасному світі, оцінювати актуальність запланованих досліджень, використовувати філософсько-світоглядні здобутки минулого для осмислення наукових проблем сьогодення, визначати перспективи подальших наукових розвідок.

ПР4. Дотримуватися при формуванні дослідницького поля власного оригінального наукового дослідження засадничих принципів логіки наукового пізнання, використовувати релевантну дослідницьку методологію.

- ПР10. Застосовувати у своїй науково-педагогічній діяльності фундаментальні філософські знання, концепти, теорію та методологію світового історико-філософського дискурсу, знання на межі предметних галузей.
- ПР11. Уміти інтегрувати зміст історико-філософських ідей, фундаментальних етико-філософських проблем, принципів і уявлень, класичних та новітніх дослідницьких підходів та методів у контекст осмислення та розв'язання актуальних теоретичних і практичних проблем сучасності і, зокрема, українського суспільства.
- ПР12. Розробляти та застосовувати методологічну базу власного наукового дослідження для вирішення актуальної наукової/ практичної проблеми в галузі філософії.
- ПР14. Кваліфіковано виконувати оригінальні філософські дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі філософії, етики та дотичних до них міждисциплінарних напрямках, які можуть бути опубліковані у провідних вітчизняних та міжнародних наукових виданнях з філософії та суміжних галузей.
- ПР15. Вести філософську наукову дискусію та аргументовано відстоювати власну наукову позицію у різних комунікативних ситуаціях і зацікавлювати результатами власного дослідження.
- ПР16. Працювати над власним розвитком та самовдосконаленням, ефективно визначати свої професійні можливості та пріоритети в реалізації інноваційно-дослідницьких проєктів у різних сферах суспільного життя.
- ПР17. Діяти на засадах спільного блага, справедливості, соціальної відповідальності; добросовісно виконувати наукові завдання та застосовувати навички академічної добросовісності та академічної культури у професійній науково-педагогічній діяльності.
- ПР18. Застосовувати навички культурно-просвітницької діяльності, спрямованої на популяризацію філософських знань і піднесення рівня філософської культури в сучасному світі.

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	40
семінарські заняття / практичні / лабораторні	20
самостійна робота	120

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр 1-2	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий
Перший	Усі спеціальності.	Перший	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість год.		
	лекції	сем. заняття	сам. роб.
Тема 1. Антична філософія як світогляд і мистецтво життя	8	4	20
Тема 2. Засади християнської мудрості у філософії середньовічних мислителів.	8	4	20
Тема 3. Ренесансна філософія як шлях свободи творчості і життя. Реформація та її філософсько-світоглядні наслідки	4	2	20

Тема 4. Проблема методу пізнання світу у філософії Нового часу: раціоналізм та емпіризм як альтернативи пізнання світу.	4	2	14
Тема 5. Гносеологія та методологія Німецької класичної філософії: специфіка класичного способу мислення.	4	2	14
Тема 6. Проблеми буття, пізнання і методології сучасної світової філософії: плюралізм філософських підходів та специфіка неklasичного способу мислення.	4	2	16
Тема 7. Методологічні особливості філософської думки України: антропоцентризм та кордоцентризм.	8	4	16
ЗАГ.:	40	20	120
7. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень аспірантів, що регламентовані в університеті. Допуск до іспиту становить максимум 50 балів, бал за складання іспиту (підсумковий контроль) становить максимум 50 балів. Оцінюється робота на 10 семінарських заняттях упродовж першого і другого семестру за 5-бальною шкалою. Максимальна кількість балів – 40. Максимальна кількість балів за усі відвідані лекційні заняття становить 5 балів. При виставленні допуску до іспиту (максимум 50 балів) враховуються навчальні досягнення аспірантів (бали), набрані на поточному оцінюванні, контрольному тестуванні під час аудиторних занять (40 балів), при виконанні індивідуальних завдань (індивідуальне науково-дослідне завдання за темою дисертаційного дослідження – 5 балів) для самостійної роботи, а також бали, отримані за відвідування лекцій (5 балів).</p> <p>Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється аспіранту за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за поточне оцінювання на семінарських заняттях, відвідування лекцій, підсумкову контрольну роботу, самостійну роботу (модуль 1) та бали, отримані під час іспиту (модуль 2). Допуск до іспиту передбачає отримання рейтингової підсумкової оцінки (максимум 50 балів, мінімум 25 балів). При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність аспіранта на заняттях (у тому числі на лекційних), активність аспіранта під час семінарських занять; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування та виконання письмових завдань; списування та плагіат.</p> <p>Аспірант, який не набрав 25 балів, до іспиту за відомістю №1 не допускається. У такому випадку аспірант користується повторним правом отримати допуск на складання іспиту за відомістю №2. Третя спроба за відомістю №3 передбачає обов'язкове комп'ютерне екзаменаційне тестування.</p>		
Шкала оцінювання: національна та ECTS	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
			для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
	90 – 100	A	відмінно
	80 – 89	B	добре
	70 – 79	C	
	60 – 69	D	
	50 – 59	E	задовільно
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю

				повторного складання
	0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
Вимоги до письмових робіт	Підсумкова робота, яка проводиться у письмовій формі, повинна містити конкретні і чіткі відповіді на поставлені питання, здобувач повинен використовувати сучасні наукові джерела з філософії і методології науки. Тестові завдання передбачають вибір правильного варіанту відповіді.			
Семінарські заняття	Оцінюється робота на 10 семінарських заняттях та контрольного тестування упродовж семестру. Максимальна кількість балів – 40.			
Лекційні заняття	Максимальна кількість балів за відвідані лекційні заняття може становити 5 балів.			
Індивідуальне науково-дослідне завдання	Окремою формою індивідуальної науково-дослідної роботи аспіранта з курсу «Світова філософія як школа думки» є презентація дисертаційної роботи, методологічне обґрунтування вибору теми дисертації з обраної спеціальності, визначення актуальності, новизни, стану розробки вказаної проблеми, опис основних принципів і методів дослідження, обговорення такого проекту на семінарському занятті. У проекті має бути відображено авторське визначення об'єкта, предмета, мети і основних завдань дослідження, розкрито його методологічні принципи, а також те, що дає досліднику застосування тих чи інших методів при розв'язанні основних завдань дослідження. У проекті також слід вказати філософські категорії, які використовуватимуться при розробці досліджуваної проблеми. Якщо автор дисертації розробляє новий метод дослідження, потрібно дати його філософське обґрунтування і розкрити методологічну значущість для філософської науки. У проекті наприкінці потрібно вказати список використаних праць, в змісті яких йдеться про методи дослідження обраної теми. Виконане індивідуальне завдання оцінюється максимум у 5 балів.			
Умови допуску до підсумкового контролю	При виставленні допуску до іспиту (максимум 50 балів) враховуються навчальні досягнення аспірантів (бали), набрані на поточному оцінюванні, контрольному тестуванні під час аудиторних занять (40 балів), при виконанні індивідуальних завдань (індивідуальне науково-дослідне завдання за темою дисертаційного дослідження – 5 балів) для самостійної роботи, а також бали, отримані за відвідування лекцій (5 балів). Аспірант, який не набрав 25 балів, до іспиту за відомістю №1 не допускається. У такому випадку аспірант користується повторним правом отримати допуск на складання іспиту за відомістю №2. Третя спроба за відомістю №3 передбачає обов'язкове комп'ютерне екзаменаційне тестування.			
Підсумковий контроль	Залік (1 сем.) /Екзамен (2 сем.) (тест) Форма здачі: письмово.			
8. Політика навчальної дисципліни				
1. Інформація щодо результатів тестування, виконання індивідуальних / групових робіт, презентації результатів самостійної роботи, загальна оцінка змістового модуля в цілому				

надається кожному аспіранту індивідуально. Неприпустимими є плагіат та списування.

2. Інформація щодо оцінки виконання індивідуального науково-дослідного завдання надається здобувачеві після представлення (у т.ч. публічного) результатів виконання роботи.

Результати індивідуального науково-дослідного завдання подаються аспірантими згідно розкладу семінарських занять на 27 тижні навчання.

Сумарна оцінка за змістовими модулями надається на 30 тижні навчання.

3. Присутність і робота аспірантів на лекційних, семінарських заняттях, іспити є обов'язковою. Теоретичні матеріали з курсу, а також додаткові ресурси для його засвоєння є доступними на сайті дистанційної освіти (за поданим вище посиланням) та у форматі електронної інформації на сайті бібліотеки університету <http://lib.pnu.edu.ua>.

4. При виставленні допуску до іспиту (максимум 50 балів) враховуються навчальні досягнення аспірантів (бали), набрані на поточному оцінюванні, контрольному тестуванні під час аудиторних занять (40 балів), при виконанні індивідуальних завдань (індивідуальне науково-дослідне завдання за темою дисертаційного дослідження – 5 балів) для самостійної роботи, а також бали, отримані за відвідування лекцій (5 балів).

Аспірант, який не набрав 25 балів, до іспиту за відомістю №1 не допускається. У такому випадку аспірант користується повторним правом отримати допуск на складання іспиту за відомістю №2. Третя спроба за відомістю №3 передбачає обов'язкове комп'ютерне екзаменаційне тестування.

5. Контактні дані для онлайн допомоги та консультування:

Викладач: Дойчик М.В. , maksym.doichyk@pnu.edu.ua,

Аспірантська академічна група у viber.

Онлайн консультації також можуть проводитись з використанням Viber (+380955702451).

9. Рекомендована література

1. Андрущенко В. П., Михальченко М. І. Сучасна соціальна філософія. [Текст] : курс лекцій. К. : Генеза, 1996. 368 с.
2. Андрущенко В. П. Історія соціальної філософії: (Західноєвропейський контекст). К. : Тандем, 2000. 416 с.
3. Бичко А. К., Бичко І. В., Табачковський В. Г. Історія філософії: підручник. К. : Либідь, 2001. 408 с.
4. Дойчик М. В. Ідея гідності в історії європейської філософії [Текст] : монографія. Видання 2-ге, доповнене. Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2018. 394 с.
5. Дойчик М. В. Категорія «гідність» у філософії Імануїла Канта. Вісник Прикарпатського університету. Філософські і психологічні науки. 2011. Вип. 14. С. 87–92.
6. Дойчик М.В. Ідея гідності людини у сократичних діалогах Платона. *Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць* / Гол. ред. В.М. Вашкевич. К. : «Видавництво «Гілея», 2015. Вип. 102 (10). С. 305 – 309.
7. Дойчик М.В. Гідність особистості у світлі філософського ідеалізму П. Юркевича. *Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць* / Гол. ред. В.М. Вашкевич. К. : «Видавництво «Гілея», 2015. Вип. 100 (9). С. 116 – 121.
8. Дойчик М.В. Метафізика гідності людської особистості у творчості Ф. Достоевського. *Вісник Прикарпатського університету. Філософські і психологічні науки*. Івано-Франківськ: Видавництво Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2015. Випуск 19. С.32 – 38.
9. Дойчик М. В., Гоян І. М. Егалітаристський підхід до розуміння гідності людини у соціально-етичній концепції Джона Локка. *Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць*. 2018. Вип. 138 (11). Ч.2. Філософські науки. С. 12–16.
10. Дойчик М. В. Юстин Мученик: перший досвід філософського осмислення християнського розуміння гідності. *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Серія: Філософія*. 2018. Вип. 806. С. 132–138.
11. Дойчик М. В. Ідея гідності у філософії Томаса Гоббса. *Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць*. 2018. Вип. 132 (5). С. 150–156.
12. Кремінь В.П., Ільїн В.В. Філософія: Логос, Софія, Розум: підручник. К.:

Книга. 2009. 432 с.

13. Ларіонова В.К. Історія і теорія етики [Текст]: посібник. Ів.-Франківськ : Голіней О. М., 2015. 370 с.
14. Історія філософії [Текст]: словник / за заг. ред. В. І. Ярошовця. К. : Знання України, 2006. 1200с.
15. Історія філософії в її зв'язку з освітою за ред. Г. І. Волинка. К. : Каравела, 2006. 480 с.
16. Горський В.С. Історія української філософії : курс лекцій : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. С. Горський. 3-тє вид. Київ: Наук. думка, 1997. 285 с.
17. Ратніков В.С. Основи філософії науки і філософії техніки: навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2012. 291 с.
18. Рассел Б. Історія західної філософії. К. : Основи, 1995. 759 с.
19. Татаркевич В. Історія філософії. Том 1: Том 1 : Антична і середньовічна філософія / Пер. з пол. О. Гірний. Львів: Свічадо, 1997. 456 с.
20. Татаркевич В. Історія філософії. Том 2: Філософія Нового Часу до 1830 року / Пер. з пол. О. Гірний. Львів: Свічадо, 1999. 352 с.
21. Татаркевич В. Історія філософії: Т. 3: Філософія ХІХ століття і новітня / Пер. з пол. О. Гірний. Львів: Свічадо, 1999. 568 с.
22. Філософія: Підручник / Бичко І.В., Бойченко І.В., Табачковський В.Г. та ін. К.: Либідь, 2010. 408 с.
23. Філософія як історія філософії: підручник / За ред. В.І.Ярошевича. К.: Центр учбов. л-ри, 2012. 648 с.
24. Філософія [Текст] : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / [Л. В. Губерський та ін. ; за ред. Л.В. Губерського]. Х. : Фоліо, 2013. 509 с.
25. Філософія та методологія науки: підручник / Добронравова І.С., Сидоренко Л.І. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. 223 с.
26. Філософія науки: підручник / Добронравова І.С., Сидоренко Л.І., Чуйко В.Л. та ін. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2018. 255 с.
27. Філософія науки. Навчальний посібник / Сторожук С.В., Гоян І.М., Данилова Т.В., Матвієнко І.С. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2017. 588 с.
28. Філософія науки: навчальний посібник: [Електронне видання] / Кузь О.М., Чешко В.Ф. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 172 с.
29. Хостантинов В.О. Філософія науки: курс лекцій. Миколаїв: МНАУ, 2017. 188 с.
30. Doichyk M. Cultivating dignity in Jean-Jacques Rousseau's social-ethical conception: gender aspect. *Вісник Прикарпатського університету. Філософські науки*. Івано-Франківськ: Видавництво Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2018. Випуск 21. С.16-22.
31. Doichyk M. Protestant view on Human Dignity from the perspective of Max Weber's methodological individualism: social potential. *Релігія та Соціум: міжнародний часопис*. 2018. № 1-2 (29-30). С. 71–77.
32. Doichyk M, Doichyk O. The Idea of Dignity in Contemporary Scientific Discourse. *Epistemological studies in Philosophy, Social and Political Sciences*, 2019. 2 (2). P. 3 – 12.
33. Doichyk, M., & Doichyk, O. (2021). Epistemological Premises for the Concept of Dignity in John Locke's Philosophical Discourse. *Epistemological Studies in Philosophy, Social and Political Sciences*, 4(1), 3-12.

10. Програмові вимоги

«Культурою розуму є філософія»
(Цицерон)

«Май мужність користуватись власним розумом»
(І. Кант)

Для іспиту аспірант повинен знати зміст програмових розділів і тем навчального курсу, відповідно до яких пропонується основний перелік питань:

- Філософія як світоглядне знання. Філософія як методологія пізнання.
- Сучасні уявлення про філософію, її методологічні особливості у порівнянні з міфологією.

релігією, мистецтвом і наукою.

- Природа філософських проблем, їх зв'язок з фундаментальними питаннями людського буття. Людянимірна сутність філософії як її методологічний принцип.
- Загальнолюдське та національно-особливе у філософії в контексті пошуку методів пізнання дійсності.
- Виникнення і основні риси філософії у стародавній Індії. Методологічні засади ортодоксальних та неортодоксальних систем стародавньої філософії.
- Методологічні особливості філософії Стародавнього Китаю. Вчення Конфуція про людину та її виховання. Даосизм про начала буття та ідеал мудрості.
- Антична філософія, її джерела і методологічні особливості.
- Тлумачення проблеми буття в старогрецькій філософії. Космоцентризм як методологія осмислення філософських проблем.
- Проблема людини в античній філософії (Протагор, Горгій, Сократ) та методологічне значення антропологічного повороту в античній філософії.
- «Теорія ідей» Платона і її методологічний зв'язок із теорією пізнання, його етичними та суспільно-політичними поглядами. Вчення Платона про душу у контексті теорії пізнання.
- Проблема першооснови буття та його основні причини у «Метафізиці» Аристотеля. Методологічний взаємозв'язок онтології, гносеології, логіки, етики та соціальної філософії в творчості Аристотеля.
- Методологічні особливості елліністичного періоду античної філософії (епікуреїзм, стоїцизм, скептицизм).
- Філософія стародавнього Риму. Тіт Лукрецій Кар. Неоплатонізм та його особливості.
- Методологічний вплив античної філософії на становлення Середньовічної філософії та її проблематики.
- Особливості розвитку філософії Середньовіччя. Теоцентризм. Апологетика, патристика, схоластика та їх методологічні відмінності.
- Філософсько-теологічна система Томи Аквінського та її методологічне значення для розвитку філософії.
- Основні методологічні риси філософії епохи Відродження. Антропоцентризм та гуманізм у філософському мисленні.
- Взаємозв'язок природознавчих відкриттів та філософії епохи Відродження (Леонардо да Вінчі, Н.Копернік, Дж. Бруно). Пантеїзм філософських поглядів епохи Відродження.
- Соціально-філософська і політична доктрина Н.Макіавеллі. Гуманістичний ідеал справедливого суспільства Т. Мора і Т. Кампанелли.
- Методологічні особливості розвитку філософії Нового часу (XVII – XVIII ст.) в Європі. Формування нової парадигми філософування.
- Натуралістична антропологія Ф. Бекона, розробка нової моделі науки, емпіричного методу і розуміння причин і помилок у пізнанні (за працею «Новий Органон»).
- Проблема субстанції у філософії Нового часу (Р. Декарт, Б. Спіноза, Дж. Берклі, Д. Юм, Г. Ляйбніц) та її методологічне вирішення.
- Філософія та методологія Просвітництва в Європі. Французький матеріалізм XVIII ст. та його методологічні принципи.
- Філософія І. Канта. Методологічне значення «коперніканського перевороту» у теорії пізнання. Співвідношення природи і свободи. Методологічні особливості теоретичного та практичного розуму.
- Діяльно-творча основа буття у філософії та методології Й. Фіхте. Філософія тотожності В. Шеллінга та її методологічні засади.
- Методологічні особливості філософської системи і методу Г. Гегеля.
- Антропологічний матеріалізм Л. Фойєрбаха та його методологічні основи.
- Марксистська філософія та методологія. Матеріалістичне розуміння історії та природи.
- Російська філософія другої половини XIX – поч. XX ст: основні ідеї та методологія осмислення дійсності.
- Сучасна антропологічна філософія (М. Шелер, П.Тейяр-де-Шарден, К. Леві-Строс) та її методологічні основи.
- Філософія екзистенціалізму та її методологія (М. Гайдеггер, Ж.-П. Сартр, А. Камю).

- К. Ясперс).
- Особливості методології у неklasичних філософських вченнях ХІХ ст. Ірраціоналізм «філософії життя» та психоаналізу З. Фроїда.
 - Сучасна релігійна філософія та її методологічні принципи (неотомізм, персоналізм, тейярдизм).
 - Різновиди позитивізму та його методологічних підходів до осмислення форм буття.
 - Філософія постмодернізму у контексті класичної та неklasичної філософської методології.
 - Українська національна ментальність та її відображення у філософській думці України. Основні методологічні особливості осмислення буття та його форм в українській філософії.
 - Філософські ідеї в культурі Київської Русі ХІ – ХІІІ ст. та її методологічний зв'язок із античною та середньовічною філософією (апологетика і патристика).
 - Особливості філософського мислення в навчальних курсах Києво-Могилянської академії: онтологічні, гносеологічні, логічні, етичні та соціально-філософські ідеї.
 - Філософська концепція Г. Сковороди. Плюралізм світів та їх дуалістична природа у його філософських поглядах. Ідеї «сродної праці» і «нерівної рівності». Кордоцентризм як методологічний принцип філософії Г. Сковороди.
 - Романтизм як філософська концепція світобачення. Особливості філософії українського романтизму.
 - Українська національна ідея, її витоки та основні напрями її методологічного обґрунтування.
 - Особливості кордоцентризму у філософській системі П. Юркевича. Вчення про ідею та її значення для пізнання.
 - Антропоцентризм філософського мислення Т. Шевченка.
 - Соціально-філософські ідеї М. Драгоманова та їх значення для осмислення української державності та духовності.
 - Екзистенційні мотиви та основні екзистенціали людського буття у творчості В. Стефаника.
 - Філософсько-соціологічні погляди І. Франка. Філософія української ідеї у його творчості.
 - Академічна філософія в Україні кінця ХІХ – початку ХХ ст.: основні представники та ідеї.
 - Соціально-філософські ідеї М. Грушевського, В. Винниченка, В. Липинського, Д. Донцова у їх порівнянні.
 - Особливості та специфіка розвитку української філософії у діаспорі (Д. Чижевський, О. Кульчицький, І. Лисяк-Рудницький та ін.).
 - Київська філософська школа.

Викладач

М.В. Дойчик